

ทบทวนใหม่กับสังคมและเทคโนโลยี

นาวาอากาศเอก (พิเศษ) นายแพทย์อิทธิพร คณะเจริญ
 กรรมการแพทยสภา ผู้ช่วยเลขาธิการแพทยสภา
 ฝ่ายบริหารและเทคโนโลยีสารสนเทศ
 E-mail : ittaporn@gmail.com

ในนามของกรรมการแพทยสภา ผมต้องขอกล่าวแสดงความยินดีกับแพทย์ที่จบใหม่ในปีนี้อย่างดี ซึ่งล้วนเป็นบัณฑิตผู้ทรงคุณวุฒิ ผ่านการทดสอบความรู้ในระดับมาตรฐานทางการแพทย์แล้วทั้งสิ้น ปัจจุบันทุกท่านล้วนเป็นแพทย์โดยสมบูรณ์แบบ หากแต่ในชีวิตในส่วนต่อจากนี้ของท่านจำเป็นต้องนำความรู้ที่ท่านมีเหล่านั้นเข้าไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติ ซึ่งจะได้ดีเพียงไรขึ้นกับศิลปะและความสามารถในการใช้ความรู้ของท่านต่อประชาชน

เป็นที่ทราบกันดีว่าในปัจจุบัน เป็นยุคที่มีการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีอันรวดเร็ว มีข้อมูลที่ได้รับรู้ถึงกันทั่วไปได้ภายในเวลาชั่ววินาที เป็นช่วงเวลาในโลกาภิวัตน์ทางข่าวสารข้อมูล สิ่งใดที่บัณฑิตแพทย์ใหม่ทุกท่านรับรู้ ย่อมไม่เป็นการยากเลยสำหรับผู้ป่วยในปัจจุบัน ซึ่งจะค้นคว้าหาความรู้เช่นเดียวกันได้อย่างรวดเร็วทั้งทาง Internet, web site ต่างๆ ซึ่งมีอยู่มากมาย ดังนั้นความรู้จึงจึงมีความสำคัญมาก และอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในการสื่อสารระหว่างท่านกับคนไข้ได้โดยง่าย ในขณะที่เดียวกันอีกสิ่งที่จะต้องตระหนักนั่นคือ ความรู้ ณ วันที่ท่านจบจากมหาวิทยาลัยในวันนี้จะถูกเปลี่ยนแปลงไปในวันพรุ่งนี้ได้อยู่เสมอๆ หากหมอบอกท่านใด ละเลยการติดตามความรู้แขนงวิทยาการทางการแพทย์แล้วไซ้ บางสิ่งซึ่งกระทำแล้วถูกต้อง เกิดประโยชน์ต่อคนไข้ในวันนี้ อาจส่งผลร้ายหรือต้องยกเลิกวิธีการการรักษา หรือแม้แต่ว่าตัวนั้นในวันพรุ่งนี้ก็ไม่ได้ ขอให้ตระหนัก เรียนรู้และติดตามความรู้ทางการแพทย์อย่างสม่ำเสมอเกิด เพื่อความรู้ของท่านจะใหม่ถูกต้องเป็นประโยชน์กับทั้งตัวเอง ประชาชน และสังคมต่อไปได้อย่างแท้จริง

อีกประการหนึ่ง ขอให้ตระหนักว่าแพทย์ก็คือประชาชนคนหนึ่ง ลูกหลาน พ่อแม่ของแพทย์ก็ล้วนเป็นประชาชน ไม่น่าแปลกใจเลยที่ประชาชนบางส่วนอาจไม่เข้าใจภาระหน้าที่ การงานอันหนักหน่วงของแพทย์ ซึ่งแม้มีเจตนารมณ์ที่ดี มีความเห็น้อยอยากในการรักษาพยาบาลแล้ว ด้วยความเป็นมนุษย์ ย่อมอาจมีโอกาสเดินเล่อผิดพลาดได้บ้าง จึงทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างแพทย์กับประชาชน ในปัจจุบันสิ่งเล็กๆ ที่เป็นเรื่องใหญ่ที่ผม

อยากให้คำนึงถึงคือ ความรู้สึกนึกคิดและความเป็นตัวตนของคนไข้ ซึ่งเมื่อมาพบแพทย์นั้น ไซ้ริ ล้วนแต่มาด้วยความทุกข์ในความผิดปกติของตนเอง สภาพจิตของทุกคนจึงมีโอกาส พร่องกว่าความเป็นธรรมชาติของเขา เป็นเหตุให้เมื่อรอนานไม่ได้ตั้งใจหรือไม่สามารถเข้าใจภาษา ที่แพทย์พยายามสื่อสาร ก็อาจเกิดการกระทบกระทั่งได้โดยง่าย หรือในรายที่ถูกเจ็บป่วยทาง กาย พ่อแม่ย่อมมีความรู้สึกกังวลใจและเจ็บป่วยทางใจด้วย แพทย์ใหม่จึงสมควรดูแลทั้ง คนไข้และผู้นำมาเสมือนเป็นผู้ป่วยทุกคน โดยการรักษารักษาขั้นต้นที่จะช่วยผู้ป่วยได้อย่างง่ายและ รวดเร็ว คือการสร้างการสื่อสารที่ดีแบบสุนทรีย์สนทนาให้เกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจกอบปร ด้ด้วยความเมตตากรุณาปรารถนต่อกัน เห็นใจในความทุกข์ของเขาและใช้ความรู้ของเราเอา ชนะ มานความรู้สึกรู้ใจของความทุกข์ของผู้ป่วย ก็ย่อมจะทำให้การสื่อสารไปในทิศทางที่ดี และ หลายครั้งผู้ป่วยเกิดความรู้สึกที่ดี ย่อมจะปฏิบัติตามคำแนะนำหรือสิ่งที่ท่านสอนกับคนไข้ โดยเคร่งครัด ทำให้สามารถหายจากโรคต่างๆ ได้โดยง่าย ในขณะที่เดียวกันเป็นธรรมชาติที่ ไม่มีหม่อมคนใดจะรู้ทุกเรื่อง โดยเฉพาะวิชาการทางด้านทางการแพทย์ซึ่งมีมากมายหลายแขนง ขอให้หม่อมใหม่ทุกท่านพึงระลึกว่าเมื่อผู้ป่วยเข้ามาด้วยสิ่งที่ท่านไม่ทราบหรือไม่มั่นใจใดๆ นั้น จำเป็นต้องค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมให้เหมาะสม ไม่มีความจำเป็นใดๆ ที่จะต้องตอบคำถาม ซึ่งไม่รู้ให้เกิดความเข้าใจผิดพลาด เพียงเพื่อรักษาภาพพจน์ความเป็นแพทย์ ในขณะเดียวกัน โรงเรียนแพทย์ใหญ่ๆ อาจารย์แพทย์ทั้งหลายยังต้องมีการ consult หรือปรึกษาหารือไปยัง หน่วยซึ่งตนเองไม่มีความชำนาญอยู่ด้วยเช่นกัน ดังนั้นหากน้องต้องไปอยู่ในต่างจังหวัด ย่อม จำต้องรู้จักอาจารย์หรือพี่ๆ หลายท่านที่อยู่ในโรงพยาบาลใหญ่ เช่น โรงพยาบาลศูนย์ ซึ่ง ท่านจะไปฝึกเพิ่มพูนทักษะไว้ให้ดี เพื่อไว้อ้างอิง ปรึกษาหารือ หรือโทรถามเมื่อมีความข้องใจ ประการใด การผ่าตัดหัตถการใดๆ ซึ่งมีความชำนาญไม่มากนัก พึงระลึกเสมอว่าจะกระทำ ได้ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตและความปลอดภัย เสมือนหนึ่งว่าท่านจะต้องทำการผ่าตัดให้กับ ญาติพี่น้องของท่านเองเป็นที่ตั้ง

สิ่งที่เป็นอุปสรรคสำคัญของแพทย์ใหม่ในวันนี้ คือปัญหาเรื่องภาระงานของแพทย์ ซึ่งเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ เนื่องจากการรักษาพยาบาลที่ดีขึ้น แล้วผู้สูงอายุมีชีวิตที่ยืนยาวขึ้น ทำให้โรคเรื้อรังปรากฏมากขึ้น มาเป็นลูกค้าประจำของหม่อมใหม่ ในขณะที่ยาและเวชภัณฑ์ รวมทั้งเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่มีมูลค่าสูง สามารถช่วยลด ยับยั้งอาการเจ็บป่วยของคนไข้ได้ เป็นอย่างดี หากแต่มูลค่าหรือราคานั้น หลายอย่างสูงเกินกว่าที่งบประมาณประเทศชาติจะ รองรับไหวในอนาคต ด้วยระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งยกเลิกการจ่ายร่วม 30 บาท ไป เมื่อต้นปีที่ผ่านมาก็จะเกิดผลกระทบของผู้ป่วย ซึ่งมีความเจ็บป่วยไม่มากนัก เข้าสู่ช่องทาง การบริการของแพทย์มากขึ้น โดยผู้ให้บริการซึ่งมีเท่าเดิม และหลายแห่งลดน้อยลงจากการ

รั้วไหลออกนอกระบบ ทำให้แพทย์ในปัจจุบันมีอัตราการดูแลคนไข้ต่อคนมากกว่ามาตรฐานที่ควรจะเป็น โดยใช้เวลาซึ่งน้อยกว่าการที่แพทย์ดูแลคนไข้ในโรงเรียนแพทย์ อย่างไรก็ตามขอให้แพทย์ใหม่ทุกคนมีความละเอียดรอบคอบต่อชีวิตของผู้เจ็บป่วยทุกราย ควบคุมอารมณ์ความรู้สึกในการบริการให้ได้เป็นอย่างดี คิดเสียว่าการดูแลคนไข้ที่นั่นเหมือนการสร้างบารมีทานให้เราสะสมบุญต่อไปเพื่อให้พบสิ่งที่ดีๆ ในภายหน้า แม้คนที่มีความรู้หลายคนอยากทำบุญก็ยังไม่มีโอกาสเช่นเรา มิฉะนั้นถ้าท่านมีความรู้สึกที่ไม่เป็นสุขกับการรักษาพยาบาลคนไข้ ย่อมส่งผลกระทบต่อการใช้ความรู้ความชำนาญรวมถึงอารมณ์ในการดูแลผู้ป่วยเหล่านั้นเช่นกัน หลายครั้งที่ทำให้เกิดการสื่อสารขัดแย้งและจำเป็นต้องเป็นคดีมาที่ฝ่ายจริยธรรมของแพทยสภา โดยไม่มีมูลหรือเจตนาจะทำความผิดใดๆ ดังนั้นแพทย์ที่ดีควรต้องรู้จักปรับปรุงอารมณ์ของตนเองด้วย

ความรู้ทางการแพทย์ล่าสุดในปัจจุบันนั้นหาได้ไม่ยาก หากแต่ขอให้คุณหมอมือใหม่หมั่นเข้าไปสำรวจในพื้นที่ cyber space ผ่านทาง web site ของราชวิทยาลัยและสมาคมต่างๆ ทางทางการแพทย์ ซึ่งมีร่วม 100 สมาคม โดยทุกสมาคม/ชมรม มักจะนำความรู้ล่าสุดของตนเอง ปรากฏไว้ในรูปแบบของภาษาไทยอยู่แล้ว สามารถ download มา และพิมพ์เก็บไว้อ้างอิงได้ หรือถ้าเป็นความรู้ซึ่งรวดเร็วกว่าที่ปรากฏในเมืองไทย เพียงแต่ท่านค้นหาเข้าไปใน web site ต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็น New England journal, lancet, ETC ก็สามารถเข้าไปศึกษาในชั่วพริบตา หากแต่ถ้าคุณหมอจะต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประโยชน์ผสมผสานกับความเป็นแพทย์ เนื่องจากมีสิ่งยั่วเข้าใน web site หลายประการ เปรียบเสมือนสถานบันเทิงซึ่งรอท่านแวะเข้าไปเยี่ยมชมสนุกสนานจำนวนมาก อาจประวิงเวลาของท่านซึ่งมีอยู่น้อยนิดให้ไปไม่ถึงความรู้อันควรได้ จึงควรจัดแบ่งเวลาให้เหมาะสม ซึ่งปัญหานี้ไม่เพียงเกิดกับวงการแพทย์เท่านั้น แต่เกิดกับวงการศึกษารวมของประเทศไทย ซึ่งนักศึกษา มักใช้เป็นช่องทางสื่อสารซึ่งผิดวิธีที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกลับกลายเป็นโทษภัย

web site ที่ขออนุญาตแนะนำให้ท่านควรเข้าไปเยี่ยมชมเป็นมาตรฐานคือ web site แพทยสภา (www.tmc.or.th) ซึ่งจะมีข้อกำหนดและกฎหมายต่างๆ โดยต้อง log on ผ่านรหัสของท่าน หรือ เลขใบประกอบวิชาชีพเวชกรรม หากท่านใดสนใจสามารถโทรถามได้ที่แพทยสภา web site ต่อมาคือ แพทยสมาคมฯ (www.mat.or.th) ซึ่งรวบรวมข่าวทางการแพทย์รายวันไว้ให้ทุกวัน วันละ 2 รอบ ทำให้ท่านไม่ตกข่าวว่าขณะนี้วงการแพทย์เดินทางไปในทิศทางใด มีข่าวทางสังคมกระทบกับพวกเราอย่างไรบ้าง และ web site ซึ่งเกี่ยวกับความรู้วิชาการ อาจเริ่มต้นที่ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย (www.rcpt.org) ซึ่งจะมีพื้นที่ซึ่งบรรจุ Guideline ทางอายุรกรรมไว้จำนวนมากให้แพทย์ได้เข้าไปศึกษา ตลอดจนทุกราชวิทยาลัยฯ

โดยคุณหมอสามารถ link ได้ผ่านจากหน้าของราชวิทยาลัยดังกล่าวไปได้ทุกแห่งตามต้องการ ในส่วนของท่านที่ต้องการคุยสนุกลงานกับสมาชิกเพื่อนแพทย์ ออกความเห็นที่ไม่มีขีดจำกัด สามารถใช้บริการได้ที่ web site www.thaiclinic.com ซึ่งเป็น web site ที่ได้รับรางวัลทางการแพทย์มาก่อน โดยเข้าไปที่ doctor room ท่านจะพบสังคมของสมาชิกพี่ๆ น้องๆ แพทย์ อยู่ที่นั่นจำนวนมาก ทั้งนี้รวมถึง web site ของกระทรวงสาธารณสุข www.moph.go.th ซึ่งท่านควรจะทำทราบดี และเข้าไปเยี่ยมชมกันอยู่แล้วในระหว่างที่เลือกสังกัดใช้ทุนนั่นเอง

ในระยะเวลาอันใกล้นี้ ทางสารสนเทศของแพทยสภากำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลแพทย์ระดับประเทศ ตามระบบภูมิศาสตร์ (doctor geographic information system) ซึ่ง จะบรรจุข้อมูลไว้ในฐาน database กลาง และเชื่อมโยงกับทั้งกระทรวงสาธารณสุข สถานพยาบาลเอกชน รวมถึงสาธารณสุขในจังหวัดต่างๆ เพื่อดูแลตรวจสอบความเป็นไปของแพทย์ทั่วประเทศได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้น และจะออกบัตร doctor smart identification card เพื่อใช้แสดงตัวให้กับแพทย์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งคาดว่าจะออกในราวปีนี้ ทดแทนบัตรประจำตัวแพทยสภารุ่นเดิม ซึ่งคุณหมอจะได้รับทุกคนอยู่แล้ว ท้ายสุดนี้หวังว่าแพทย์ใหม่ทุกท่านในยุคโลกาภิวัตน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ จะเข้ามาร่วมมือใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทั้งตนเอง ผู้ป่วย และประเทศชาติได้อย่างเต็มที่ พร้อมๆ กับการเคลื่อนไปข้างหน้าของการปรับปรุงระบบเทคโนโลยีของแพทยสภาเข้าสู่สมาชิกให้ใกล้ตัว สะดวก รวดเร็ว มากขึ้นในอนาคต หากท่านใดซึ่งประสบปัญหาทางด้าน IT กับแพทยสภา สามารถส่งคำถามถึงผมได้ที่ E-mail : ittaporn@gmail.com ขอให้แพทย์ใหม่ทุกท่านจงประสบแต่ความสุข ความสำเร็จ ความก้าวหน้าในการทำงาน และการเจริญธรรมสร้างบุญบารมี ต่อการดูแลผู้ป่วยซึ่งยากไร้และรอคอยความหวังจากท่านได้อย่างราบรื่นและงดงาม เป็นความหวังของสังคมไทยรุ่นใหม่ต่อไป